THỰC TRẠNG CHO CON BÚ SỚM CỦA CÁC BÀ MẸ SINH CON TẠI BỆNH VIỆN ĐẠI HỌC TÂY NGUYÊN VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN NĂM 2022

Nguyễn Thị Thu Hương[1]

Ngày nhận bài: 23/2/2022; Ngày phản biện thông qua: 09/6/2023; Ngày duyệt đăng: 10/6/2023

TÓM TẮT

Sữa mẹ cung cấp sự khởi đầu tốt nhất cho cuộc đời của mỗi đứa trẻ. Đặc biệt là sữa non, nguồn sữa được hình thành trong thai kỳ và kéo dài cho tới 5 - 7 ngày sau sinh, chứa nhiều Vitamin và kháng thể giúp trẻ chống lại các nguy cơ về bệnh tật và làm giảm tỷ lệ tử vong sơ sinh. Tuy nhiên, Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) và Quỹ Nhi đồng Liên Hợp Quốc (UNICEF) cảnh báo rằng, có khoảng 77 triệu trẻ sơ sinh trên toàn cầu không được bú sữa mẹ trong vòng 1 giờ đầu sau sinh. Tại Việt Nam, tỷ lệ cho trẻ bú sớm trong vòng 1 giờ đầu sau sinh còn thấp, khoảng từ 54% - 61%. Nghiên cứu được tiến hành nhằm mô tả thực trạng cho con bú sớm và phân tích một số yếu tố liên quan đến cho con bú sớm của các bà mẹ sinh con tại Bệnh viện Đại học Tây Nguyên năm 2022. Đây là Nghiên cứu cắt ngang, 206 bà mẹ sinh con tại Bệnh viện Đại học Tây Nguyên từ 03/01/2022 - 31/3/2022 được phỏng vấn dựa trên phiếu phỏng vấn có cấu trúc. Các bà mẹ cũng được quan sát về thực hành cho con bú trong 1 giờ đầu. Số liệu được làm sạch và phân tích với phần mềm SPSS 20.0. Kết quả nghiên cứu cho thấy tỷ lệ bà mẹ cho con bú sớm là 77,7%. Nhóm bà mẹ dưới 30 tuổi, là công nhân viên chức, có sự chăm sóc, hỗ trợ từ chồng/người thân hay nhận được thông tin bú sớm từ nhân viên y tế (NVYT) có khả năng cho bú sớm cao hơn các nhóm còn lại. Từ kết quả này, Bệnh viện cần duy trì các hoạt động tư vấn về NCBSM, chú trọng các vấn đề liên quan đến bú sớm cho tất cả các thai phụ.

***Từ khoá**: Bú sớm, yếu tố liên quan, bệnh viện Tây Nguyên, bú mẹ.*

1. MỞ ĐẦU

Sữa mẹ cung cấp sự khởi đầu tốt nhất cho cuộc đời của mỗi đứa trẻ. Đặc biệt là sữa non, nguồn sữa được hình thành trong thai kỳ và kéo dài cho tới 5 - 7 ngày sau sinh, chứa nhiều Vitamin và kháng thể giúp trẻ chống lại các nguy cơ về bệnh tật và làm giảm tỷ lệ tử vong sơ sinh. Tuy nhiên, Tổ chức Y tế thế giới (WHO) và Quỹ Nhi đồng Liên Hợp Quốc (UNICEF) cảnh báo rằng, có khoảng 77 triệu trẻ sơ sinh trên toàn cầu không được bú sữa mẹ trong vòng 1 giờ đầu sau sinh (WHO, 2017a). Cũng theo một báo cáo gần đây, cứ ba trong năm trẻ sinh ra không được bú sớm trong giờ đầu sau sinh khiến trẻ có nguy cơ tử vong và bệnh tật cao hơn. Số ca tử vong ở trẻ sơ sinh tiếp tục chiếm gần một nửa tổng số ca tử vong dưới 5 tuổi trên toàn thế giới (UNICEF, 2018). Việc bắt đầu cho trẻ bú mẹ sớm, nghĩa là cho trẻ sơ sinh bú sữa mẹ trong vòng 1 giờ sau sinh (WHO, 2014), là một biện pháp can thiệp có tác động cao giúp trẻ sơ sinh có cơ hội sống sót cao hơn. Nó cũng cung cấp cho trẻ em những lợi ích sức khỏe lâu dài. Sữa mẹ sẽ đảm bảo cho trẻ phát triển tốt cả về thể chất lẫn tinh thần, đồng thời hạn chế được những bệnh nguy hiểm như suy dinh dưỡng, các bệnh về đường tiêu hóa và hô hấp cho trẻ khi hệ miễn dịch chưa hoàn chỉnh. UNICEF đã nhấn mạnh nuôi con bằng sữa mẹ là một trong những can thiệp hiệu quả nhất để cứu trẻ em khỏi nguy cơ tử vong sơ sinh và các bệnh lây nhiễm thường gặp ở trẻ sơ sinh đồng thời khuyến cáo trẻ càng được bú mẹ càng sớm càng tốt (WHO & UNICEF, 2003). Năm 2014 và năm 2016, căn cứ nội dung hướng dẫn của WHO, Bộ Y tế đã ban hành các quyết định hướng dẫn chuyên môn Chăm sóc thiết yếu bà mẹ, trẻ sơ sinh trong và ngay sau đẻ - sau mổ lấy thai (Bộ Y tế, 2014, 2016) và nội dung cho trẻ bú sớm cũng là một bước quan trọng trong quy trình chăm sóc thiết yếu này. Đến nay, các hướng dẫn này đang được triển khai tại các cơ sở Y tế nhằm nâng cao tỷ lệ trẻ được bú sớm ngay sau sinh trên toàn quốc.

Tại Việt Nam, tỷ lệ cho trẻ bú sớm trong vòng 1 giờ đầu sau sinh còn thấp, khoảng từ 54% - 61% (Nguyễn Thị Thúy, 2015; Lý Hải Yến, 2020; Mai Anh Đào và cs., 2018). Tuy nhiên, với sự nỗ lực của hệ thống y tế về cải thiện chăm sóc sơ sinh thiết yếu, việc da kề da ngay sau khi sinh đã giúp cho trẻ được bú sớm hơn. Theo báo cáo đánh giá của WHO khu vực Tây Thái Bình Dương về việc NCBSM, ở Việt Nam có 73% trẻ được bú sớm trong vòng 1 giờ đầu sau sinh (WHO, 2017b).

Khoa Phụ sản – Bệnh viện Đại học Tây Nguyên, một trong những khoa lâm sàng chủ lực của bệnh viện. Trong những năm gần đây, đã phát triển mạnh về chất lượng và cả dịch vụ, lượt bệnh nhân nội trú và ngoại trú tăng cao. Để nâng cao chất

[1]*Khoa Y Dược, Trường Đại học Tây Nguyên;*
Tác giả liên hệ: Nguyễn Thị Thu Hương; ĐT: 0914198212; Email: thuhuongtnu@gmail.com.